

COP 26

COP26-aftalen er dårlig, men den kunne sagtens have været værre, og det kunne i øvrigt fint være overskriften på de sidste 25 års klimaforhandlinger. Målt i forhold til, hvad videnskaben kræver af os, hørte verdens ledere i løbet af de to uger, langt fra opråbet fra klimaforskerne, som ikke længere nøjes med at fortælle os om tingenes dødeligt alvorlige tilstand i rapporter og studier, men nu også går på gaden for at kræve mere politisk handling sammen med os andre.

Nu skal man jo aldrig vurdere klimapolitik på, hvad der er politisk muligt men på, om den leverer de nødvendige reduktioner i det nødvendige tempo. I denne målestok var COP26 ikke den klimakonference, der sikrede vores fremtid. Men hvem havde – helt ærligt – også regnet med det? Det er både farligt, naivt og unødvendigt (heldigvis) at sætte al vores lid til COP-processen og at regne med, at den alene vil vende udviklingen. COP 26 var endnu et bevis på at det ikke er FN processen der går foran med kraft og retning. FN processen er desværre den der går bagefter og mere opsummere hvor vi er kommet til som planet. Ansvar for at skabe kraft og retning er derfor et ansvar også vi der er her igen nødt til at tage på os sammen med de i samfundet der vil det samme. Det gode er at i hvert fald i vores del af verden har jeg ikke rigtig hørt nogen der for alvor har prøvet på eller haft held med at grønvaske COP26. Der er ikke så mange der har illusioner om hvad COP processen kan og hvad den ikke kan.

Der er mange der har forsøgt at give de store udviklingslande, Indien, Kina og Brasilien skylden for det dårlige resultat. Det er jeg ikke enig i. FN forhandlingerne kan kun levere hvis særligt de rigeste lande holder op med at sige et og gøre noget andet. Og der har vi i Danmark og i EU et helt særligt ansvar. Og selv om Dan Jørgensen isoleret set gjorde et hårdt og egentligt godt stykke arbejde i Glasgow, så er Danmarks og EUs fodslæberi og hykleri på en lang række områder en stor del af problemet. Derfor, hvis vi der er samlet her i dag og resten af miljøbevægelsen vil gøre vores til hjælpe FN processen med at levere mere så må vi fokusere vores krafter på de områder der kan løse op, så må vi arbejder hårdt for at få ændret de områder hvor også Danmark holder processen tilbage. Lad mig give et par eksempler.

Ambitionerne skal hæves markant

I Glasgow lykkedes det at blive enige om, at de af verdens lande der ikke har Paris Kompatible planer, og det er jo de fleste, nu skal fremlægge nye, opdaterede klimaplaner inden COP27 om et år i Egypten. Ambitionen er, at disse planer skal sikre, at gabet til at nå 1,5 gradersmålet lukkes. Det kræver, at landene opjusterer deres 2030-mål. Det er vigtigt - og måske COP26's vigtigste beslutning - at deadline for nye klimaplaner er næste år og ikke først i 2025, som var den oprindelige tanke i Parisaftalen. Selv hvis alle verdens lande gør, som de har lovet i deres planer, - og det er jo et kæmpe stort hvis - har vi nu kurs mod 2,4 graders opvarmning.

Så 1,5 gradersmålet er altså måske i live, men kun lige akkurat. Og kun hvis vi bruger det næste års tid, inden COP-cirkuset rykker videre til Egypten, på konkret klimahandling og radikal og hurtig implementering af de mange flotte ord og store løfter som sådan en COP er propfuld af. Danmark er på papiret godt med, men vi ved alle sammen her at regeringens klimaplaner i høj grad basere sig på varm luft og luftige teknologi optimisme. Det ved resten af verden jo også godt. Så kampen for os må handle om at knække hokeystaven, At dyre CCS og DAC løsninger ikke er noget der hjælper den fattigste del af verden. Vi skal fokusere på de ting der leverer her og nu, i landbruget, i transporten og i meget større udbygning af den vedvarende energi.

Den andet lille bitte skridt i den rigtige retning på COP'en, men hvor Danmark og EU også stod i vejen for større skridt, handler om det lille gennembrud i forhold til de fossile brændsels rolle i FN-regi. Det lykkedes – for første gang i COP'ernes 27 år lange liv – at få nævnt ordene “fossile brændsels” i teksten, i sig selv pinligt. Og uanset at nogle lande fik udvandet teksten, så er budskabet ikke til at tage fejl af. Fossilæren synger på sidste vers, Men hvis verdens rige lande havde været villige til at lave en troværdig plan for at give de 100 mia. USD årligt som vi skylder i kompensation til de lande, der lever under klimakrisens dødelig konsekvenser, men som ikke har det historiske ansvar for den, havde forhandlingssituationen nok set noget anderledes ud. Forhandlingerne bliver ikke tillidsfulde, og verdens mest udsatte lande vil ikke være villige til at levere nok på reduktioner, før de får, hvad de er blevet lovet i form af klimabistand og kompensation for tab og skade i alt for mange år. I Danmark tager vi næsten hele klimabistanden fra penge der allerede går til udviklingshjælp og for hele EU er en meget stor del ikke bistand men lån. Det ved de fattige lande godt og føler sig svigtet. Ikke godt nok.

Udover kul er der i aftaleteksten også en formulering om at "ineffektive fossile subsidier" skal udfases og denne formulering er, ligesom kul-formuleringen, en vi kan bruge til at presse politikere i hele verden fremadrettet. Også selvom det stadig er uklart for de fleste, hvad "ineffektive" subsidier egentlig betyder. I Greenpeace vil vi jo mene, at alle fossile subsidier - altså støtte af den ene eller anden karakter - i sigens natur er ineffektive, fordi de direkte modarbejder vores bestræbelser på at nå klimamålene og få gang i omstillingen til vedvarende energi. Men også i Danmark giver vi direkte og inddirekte fossile subsidier. Det må vi få stoppet. Det betyder, at staten ikke skulle betale 20 pct. af alle olieselskabernes udgifter, når de borer efter olie i Nordsøen, at priserne på diesel skulle stige mindst svarende til vores naboers niveau og at flyrejser ikke skulle være moms- og afgiftsfritaget og endelig skal vi naturligvis ikke bygge fossil infrastruktur som gasledninger og andet. I EU er det endnu mere skørt. Samtidig med Glasgow lancerede EU kommissionen en plan der giver 13 mia euro i støtte til 30 gas projekter rundt i Europa. It goes without saying. Man kan ikke have troværdighed i FN systemet når man siger et men gør noget andet.

Endelig vil jeg nævne metan og landbruget som var et stort tema både i den seneste IPCC rapport og som mere end 100 lande lancerede en frivillig Methan alliance omkring under copen. Her er Danmark absolut blandt de sorte får i klassen. Vores enorme animalske produktion, vores industrielle og intensive landbrug og den manglende politiske vilje til at tage et opgør hermed, gør os til stopklods. Vores beregninger i Greenpeace viser at det ikke kan lade sig gøre for Danmark at nå 70% målet uden en drastisk reduktion af den animalske produktion. Faktisk er en halvering inden 2030 er nødvendigt. Det er der heldigvis flere og flere der er enige i. Men der er stadig lang vej igen før det kan realiseres.

Så skulle jeg vælge hovedprioriter for klimabevægelserne i Danmark så hedder det altså. Knæk hockeystaven, sats på reelle her og nu reduktioner og reelle grønne omstillinger greb og ikke teknologiske fremtidsfix. Giv rigtige nye penge i klimabistand. Udfas de fossile subsidier i Danmark. Stop fossil infrastruktur. Og endelig nedbring den animalske produktion.

HVORDAN

Afslutningsvis sige et par ord om HVORDAN jeg synes vi som klimabevægelse skal tage de kampe.

For vi har vi har ikke tid til at være skuffede og FN sporet og COP-regimet er, hvad det er. Så derfor er det vigtigt, at vi i de 50 uger om året, hvor der ikke er COP, presser magthaverne til at leve op til deres flotte ord. Der bliver holdt mange skåltaler, der bliver lanceret mange alliancer og fremlagt mange erklæringer, og følelserne får ofte frit spil til COP, hvor forhandlingsledere bryder grædende sammen, og statsledere med tårer i øjnene fremviser billeder af deres børnebørn og bønfaller de andre om at sikre deres fremtid. Men hvad hjælper det hvis man ikke leverer på hjemmebanen. Det må dog aldrig få os til at give op – tværtimod. Hver eneste halvfesne COP understreger, at der skal handles på alle tænkelige måder, vi kan.

1. For det første skal vi gøre mere af det samme. Flere og større demonstrationer. Mere aktivisme, mere civil ulydighed. For det virker. Det så vi med klimavalget i 2019 det så vi med med kommunal valget i tirsdags. Partier der vil mere på den grønne agenda, gik mest frem. Og regeringspartiet blev straffet. Vil overlade det til valgforskerne at fortælle os hvor meget af det der skyldes klima men jeg så at en af dem, Roger Buch er klar med hans analyse der peger på klima og hockeystaven som en væsentlig forklaring. Vi får se.
2. For det andet skal vi blive endnu bedre til at slå til der hvor de fossile systemer er destabiliserede og svage. Med et fint ord kan vi kalde det en at slå til der hvor systemet er disrupted. Vi var ikke gode nok til at bruge Corona krisen og de mange fantasi illosioner der bliver fordelt der til at sikre at hverken Danmark eller EU blev "built back better". De er i stor grad blevet brugt til at fastholde business as usual. Vi var mange der prøvede men vi må konstatere at vi ikke var gode nok. Den fejl må vi ikke begå igen. Lige nu ville jeg pege på de høje energipriser en disruption vi må udnyt. De høje priser vil sætte gang i en lang række nye energiprojekter. Det er nu vores opgave at den disruption fører til en voldsom udbygning af vind og sol i Danmark. En udbygning der går pinligt langsomt selv om det er det vi bryster os mest af herhjemme. Både industrien og Greenpeace helt enige om at der skal mange flere havvind projekter i gang end allerede planlagt. Det er nu vi skal sætte ekstra tryk på det pres.

3. Det tredje og sidste jeg vil pege på er behovet for mobilisering af langt flere folk til klimakampen som helt afgørende. I 2019 så vi et gennembrud og mange flere aktører og folk er klar til at være med. Så klimakampen kan nu bredes endnu mere ud og det gør vi bedst ved at acceptere og udnytte at vi som bevægelser er forskellige, arbejder med forskellige ting, taler på forskellige måder og tiltrækker forskellige mennesker. Vi må ikke spilde tiden med at udkamme hinanden for det. Men erkende at vi har nok der samler os og at det der skiller os ad er småting. Når vi skændes, og det gør vi lidt for tit, så styrker vi bare dem arbejder mod klimahandling. Så lad os hylde vores forskellighed og bruge det som en styrke til at gøre bevægelserne så brede og store som muligt.

Så mere af det samme, vælg kampene med omhu så de rammer områder der i forvejen er "disrupted" og sidst, at vi skal gøre bevægelsen bredere ved at acceptere at vi i bevægelsen taler og gør forskellige ting og taler med forskellige grupper i samfundet.

Tak for opmærksomheden.